

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO 2020 METŲ
KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO, GARANTINIO FONDO 2020 METŲ
ATASKAITŲ RINKINIO IR ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO 2020 METŲ
ATASKAITŲ RINKINIO (TAP-21-1248) (21-26091(2))**

2021-09-22 Nr. NV-2283

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: Pateikti Seimui tvirtinti Valstybinio socialinio draudimo fondo, Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2020 metų ataskaitų rinkinius.

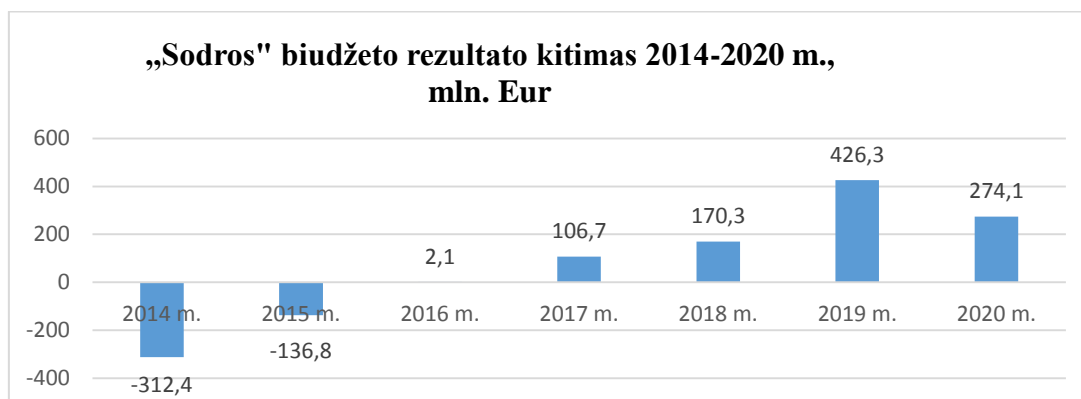
Esama situacija:

- **Valstybinis socialinio draudimo fondas** skirtas pensių, ligos, motinystės, nedarbo bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų soc. draudimui finansuoti, valdyti ir administruoti.
- **Garantinis fondas** skirtas užtikrinti garantijas darbuotojams, jų darbdaviui tapius nemokiam. Darbdaviai moka 0,16 proc. darbuotojo draudžiamųjų pajamų, o bankroto atveju darbuotojams išmokamos jų negautos darbo santykių sumos (iki 6 MMA). Pandemijos laikotarpiu iš GF buvo mokamos prastovų subsidijos ir išmokos savarankiškai dirbantiems asmenims, skyrus šiam tikslui valstybės biudžeto lėšas.
- **Ilgalaikio darbo išmokų fondas** įsteigtas kartu su Darbo kodekso įsigaliojimu (nuo 2017 m. liepos 1 d.), siekiant užtikrinti papildomas garantijas dėl sumažėjusių išeitinių išmokų. Darbdaviai (išskyrus biudžetines įstaigas ir Lietuvos banką) moka 0,16 proc. darbuotojo draudžiamųjų pajamų, o atleidimo „darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės“ atveju darbuotojams turintiems didesnę nei 5 m. stažą, mokamos papildomos ilgalaikio darbo išmokos (1, 2 ar 3 mėn. atlyginimų dydžio priklausomai nuo stažo).
- Fondų ataskaitų rinkiniai sudaromi vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir ne vėliau kaip iki spalio 1 d. teikiami Vyriausybei, o iki spalio 10 d. Vyriausybė turi juos pateikti Seimui. Valstybė kontrolė kasmet iki spalio 1 d. atlieka fondų ataskaitų auditą ir parengia išvadą.

Esmė:

„SODROS“ ATASKAITA

- „Sodros“ biudžeto metų rezultatas yra teigiamas – pajamos 274,1 mln. Eur viršijo išlaidas.

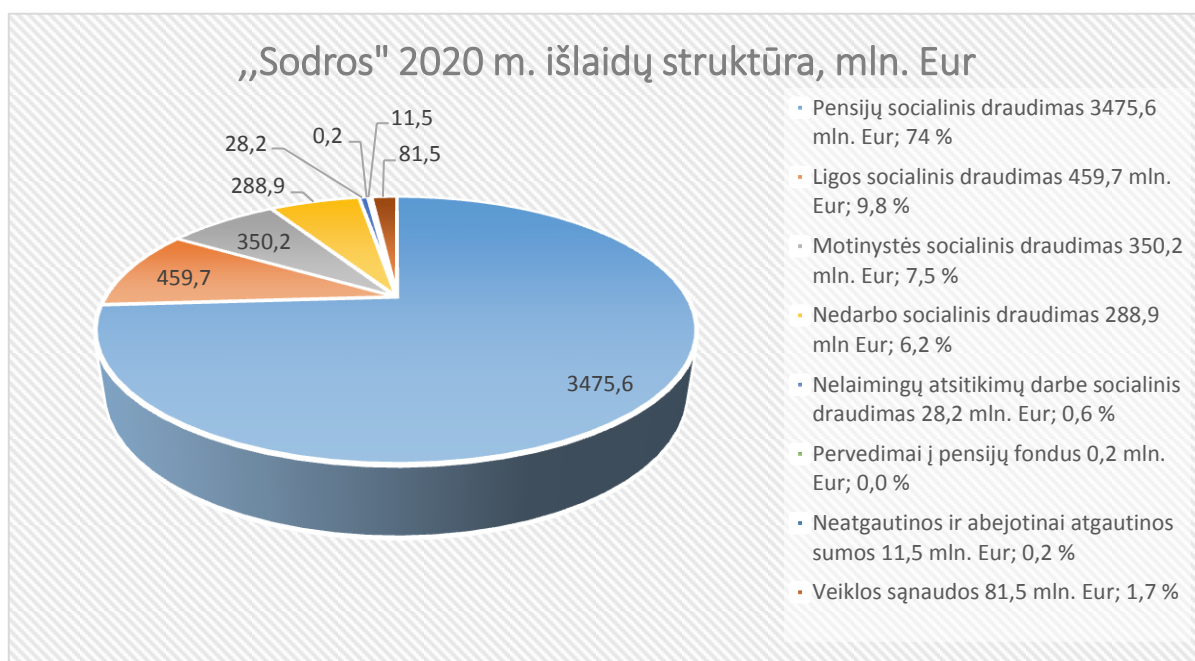

PAJAMOS

- „Sodros“ biudžeto **pajamos 2020 m. buvo 4 969,9 mln. Eur arba 8,5 proc.** (389,5 mln. Eur) **didesnės negu 2019 m.** Pajamos sudarė **10,2 proc. BVP** (2019 m. – 9,5 proc.).
- **Didžiausią pajamų dalį – 2 801,2 mln. Eur arba 56,4 proc. sudarė draudėjų ir apdraustųjų įmokos**, kurios palyginus su 2019 m., padidėjo 188,3 mln. Eur arba 7,2 proc. Registruotų draudėjų buvo šiek daugiau (2019 m. – 481,5 tūkst.; 2020 m. – 496,5 tūkst.), o apdraustųjų nežymiai sumažėjo (2019 m. – 1435,4 tūkst. 2020 m. – 1422,2 tūkst.). Apdraustųjų vidutinės mėnesio pajamos, nuo kurių buvo skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos – 1 216,8 Eur (7,8 proc. didesnės negu 2019 m.). Draudėjų ir apdraustųjų įmokos dėl to, kad buvo pritaikytos įmokų lubos (84 VDU – 104 277,6 Eur) mažesnės 16,2 mln. Eur. Dėl VSD įmokų „grindų“ įvedimo (kai draudėjas moka įmokas nuo sumos ne mažesnės nei MMA) įmokų priskaičiuota 8 mln. Eur.
- **Savarankiškai dirbančių asmenų įmokų priskaičiuota 81,4 mln. Eur**, t.y. 4,3 proc. mažiau nei praėjusiais metais. Individualių įmonių savininkų, ūkininkų ir mažųjų bendrijų narių, šeimosnų dalyvių, mokėjusių socialinio draudimo įmokas, vidutinis mėnesinis skaičius buvo 4,2 tūkst. žm. (7,7 proc. didesnis nei 2019 m.), individualia veikla užsiimančių asmenų – 21,2 tūkst. žm. (13,8 proc. mažesnis), ūkininkų – 3,2 tūkst. žm. (7,9 proc. mažesnis), asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimus – 8,1 tūkst.
- **Delspinigių, palūkanų ir baudų priskaičiuota 0,5 mln. Eur.** Dėl ekstremalios situacijos daugeliui nukentėjusių įmonių įmokų mokėjimas buvo atidėtas, o delspinigiai nebuvo skaičiuojami (atidėta 118,7 mln. Eur).
- **Iš valstybės biudžeto skirta 2 072,2 mln. Eur**, iš jų: pagrindinei (bendrajai) pensijos daliai kompensuoti – 1 932,4 mln. Eur; padidėjusioms dėl COVID-19 ligos išmokoms kompensuoti – 140 mln. Eur.

IŠLAIDOS

- **Išlaidos 2020 m. buvo 4 695,8 mln. Eur** arba 13 proc. (541,7 mln. Eur) **didesnės negu 2019 m.**
- Fondo biudžeto **išlaidos sudarė 9,6 proc. BVP**, o **pensijų išlaidos sudarė 7,1 proc. BVP.**

- **Didžiausią išlaidų dalį, 74 proc. arba 3 475,6 mln. Eur** (2019 m. – 3199,8 mln. Eur), sudarė **pensijos**. Jas kas mėnesį vidutiniškai gavo apie **1 028,1 tūkst. asmenų** (612,4 tūkst. senatvės pensijų gavėjų, 164,9 tūkst. netekto darbingumo pensijų gavėjų, 241,3 tūkst. našlių ir našlaičių pensijų gavėjų). **Vidutinė senatvės pensija**, turint būtinąjį stažą, **2020 m. gruodžio mėn. buvo 400,15 Eur** ir palyginus su 2019 m. padidėjo 9,6 proc.
- **Ligos išmokoms** išleista **459,7 mln. Eur (9,8 proc. visų išlaidų)**, t.y. 150,8 mln. Eur daugiau nei 2019 m. dėl padidėjusio sergamumo. Vienam apdraustajam teko 9,9 apmokėtų ligos dienų (2019 m. – 7,7 dienos).
- **Motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokoms** išleista **350,2 mln. Eur (7,5 proc. visų išlaidų)**. Tai 4,5 proc. arba 15 mln. Eur daugiau nei 2019 m. Įmokos tarifas nepadengė šioms išmokoms mokėti reikiamos sumos (2020 m. išleista 13,7 mln. Eur daugiau, nei surinkta įmokų). Motinystės išmokas gavo 21 tūkst. motinų (81,3 mln. Eur), tėvystės – 14,4 tūkst. tėvų (16,4 mln. Eur), vaiko priežiūros – 40,9 tūkst. asmenų (252,5 mln. Eur).
- **Nedarbo draudimo išmokoms** išleista **288,9 mln. Eur (6,2 proc. visų išlaidų)**. Tai 87,7 mln. Eur daugiau nei 2019 m. Įmokos tarifas nepadengė šioms išmokoms mokėti reikiamos sumos (2020 m. išleista 32,1 mln. Eur daugiau, nei surinkta įmokų). **Vidutinė nedarbo išmoka** už pilną mėnesį buvo **350 Eur** (2019 m. – 326,3 Eur), ją vidutiniškai per mėn. gavo 82,1 tūkst. asmenų (2019 m. – 60 tūkst. asmenų).
- **Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo išlaidos** buvo **28,2 mln. Eur (0,6 proc. visų išlaidų)**. Šiai draudimo rūšiai panaudota 4,3 mln. Eur (0,5 mln. Eur arba 1,7 proc. mažiau nei 2020 m.)
- **Į pensijų fondus** perversta **0,2 mln. Eur** (tai priskaičiuotos sumos už laikotarpį iki 2019 m). 2020 m. užregistruota 38 tūkst. naujų pensijų kaupimo dalyvių (2019 m. užregistruota 64,8 tūkst. dalyvių). Iš viso 2020 m. pabaigoje buvo užregistruota 1 372,6 tūkst. pensijų kaupimo dalyvių.
- **Fondo veiklos sąnaudos** sudarė **81,5 mln. Eur (1,7 proc. visų išlaidų)** ir buvo 5,7 mln. Eur didesnės nei 2019 m. Administravimo įstaigų sąnaudų priskaičiuota 75,5 mln. Eur. Iš jų 59,1 mln. Eur (2019 m. – 54 mln. Eur) sudarė darbo užmokestis (1,7 mln. mažiau nei planuota). Ilgalaikio turto nusidėvėjimas ir amortizacija sudarė 4 mln. Eur.
- **Į Rezervo fondą** pervesta **175,8 mln. Eur**, jame iš viso **781,8 mln. Eur**.

GARANTINIO FONDO ATASKAITA

Lėšų likutis metų pradžioje buvo 75,6 mln. Eur.

Įplaukos per 2020 m. sudarė 307,2 mln. Eur (2019 m. – 24,3 mln. Eur). Iš jų:

- 24,6 mln. Eur – darbdavių įmokos;
- 495,6 tūkst. Eur – lėšos, gautos iš darbdavių fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti (t.y. išieškotos darbdavių įmokų skolos);
- 281,5 mln. Eur – valstybės biudžeto subsidijos, skirtos Garantinio fondo išmokoms (prastovų subsidijoms – 177,3 mln. Eur, savarankiškai dirbančių asmenų išmokoms – 104,2 mln. Eur) ir 541 tūkst. Eur sudarė į fondą grįžusios nepanaudotos įmonių lėšos, baudos, delspinigiai.

Išlaidos – 288,1 mln. Eur (2019 m. – 8,3 mln. Eur). Iš jų:

- ✓ 287,8 mln. Eur – išmokos darbuotojams: išmokos bankrutuojančių, bankrutavusių ar likviduotų dėl bankroto įmonių darbuotojams pagal sudarytas sutartis – 12,6 mln. Eur (2019 m. buvo 8 mln. Eur); valstybės biudžeto subsidijuojamos išmokos – 275,2 mln. Eur, iš jų darbo

užmokesčio subsidijoms už prastovas išmokėta 145,4 mln. Eur, savarankiškai dirbantiems asmenims išmokėta 129,8 mln. Eur.

- 9,2 tūkst. Eur – apmokėjimas už paraiškų parengimą ir banko operacijas;
- 229,9 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 13,7 tūkst. Eur – laikinai laisvų fondo lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis 2020 m. pabaigoje – 94,8 mln. Eur. Iš jų 7,1 mln. Eur 2021 m. sausio pradžioje buvo grąžinta į valstybės biudžetą.

ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO ATASKAITA

Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų likutis metų pradžioje buvo 81,1 mln. Eur.

Darbdavių įmokos per 2020 m. sudarė **23,45 mln. Eur** (2019 m. – 30,4 mln. Eur).

Išlaidos sudarė **9,97 mln. Eur** (2019 m. – 10,2 mln. Eur), iš jų:

- 9,7 mln. Eur – išmokos darbuotojams;
- 134,9 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 114,7 tūkst. Eur – laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis 2020 m. pabaigoje – 94,5 mln. Eur. Iš jų: lėšų likutis banko sąskaitoje – 42,5 mln. Eur, investuota – 52 mln. Eur.

Derinimas: Suderinta su Finansų ministerija (be pastabų). Ataskaitų rinkiniams pritarė „Sodros“ taryba. Valstybės kontrolės išvados dar nepateiktos.

Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome svarstyti tarpinstituciniame pasitarime. Į Vyriausybės posėdį šis klausimas gali būti įtrauktas tik gavus Valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito išvadas (jos turėtų būti pateiktos iki 2020 m. spalio 1 d.).

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt